

**AZƏRBAYCAN
UŞAQ ƏDƏBİYYATI
ANTOLOGİYASI**

ÜÇ CİLDDƏ

II CİLD

XX ƏSR UŞAQ ŞERİ

“ÖNDƏR NƏŞRİYYAT”
BAKI-2004

TOFIQ MAHMUD
(1931-1997)

MEŞƏDƏ ŞƏNLİK

Sərçə, dovşan,
Maral, ceyran
“Gəzək” – deyə,
“Görək” – deyə
Yollandılar bir meşəyə.
Meşə dərin,
Meşə sərin.
Ətri gəlir çiçəklərin!
Şaqıldadı birdən budaq,
Düşdü yerə neçə yarpaq.
Dovşan dedi: – Bu tülküdür,
Yəqin çoxdan bizi güdür.
Maral dedi
Titrəyərək:
– Ya bəbirdir, ya da pələng.
Sərçə isə
Cikkildədi,
Sağa-sola baxıb dedi:
– Getməyiniz
Siz, amandır,
Bu səs salan çalağandır.
Ceyran dedi:
– Düşdük dara,
Rast gəlmişik canavara.
Bu vaxt elə,
Gülə-gülə
Üzə çıxdı bir boz dələ.
Toxunaraq yarpaqlara,
O hoppandı budaqlara.
Güldü sərçə,
Güldü dovşan,
Güldü maral,

Güldü ceyran.
Sevindilər,
Şadlandılar,
Hoppandılar, atlandılar.
Meşə ilə yol getdilər,
Yenə də səs eşitdilər.
Dovşan dedi:
– Bu tülküdür,
Yəqin bizi çoxdan güdür.
Maral dedi
Titrəyərək:
– Ya bəbirdir,
Ya da pələng...
Sərçə isə cikkildədi,
Sağa-sola baxıb dedi:
– Getməyiniz
Siz, amandır,
Bu səs salan çalağandır.
Ceyran dedi: – Düşdük dara,
Rast gəlmişik canavara.
Bu vaxt birdən,
Sarı bülbül ötdü şən-şən...
Dayandılar,
Boylandılar.
Güldü sərçə,
Güldü dovşan,
Güldü maral,
Güldü ceyran...
Bir bax, gəlib, solda, sağda –
Durdu neçə alabaxta:
– Gecikmişən,
Gözəl cüyür,
Sən də durma, tələs, yüyür.
– Ətrafa bax, çoxdur gələn,
Gəlib hop-hop,
Qaratoyuq, ağacdələn.

Dost oldular bu heyvanlar,
Birgə onlar
Oynadılar qaçdı-tutdu,
Maral qaçdı, ceyran tutdu.
Oynadılar sonra top-top,
Topu vurdu
Alabaxta, cüyür, hop-hop.
Sərçə, dovşan,
Maral, ceyran
Dönə-dönə
Gəzib yenə,
Bu gözəl, bu təzə yeri
Qayıtdılar axşam geri.

SÜRÜCÜ YOX, HƏKİMDİR

Təzə maşınımızı
Atam yox, anam sürür.
Hamı, həmişə onu
Maşını sürən görür.
Uşaqlar hərdən mənə
Lağ edirlər, gülürlər.
Çünki onlar anamı
Bir sürücü bilirlər.
Hardan bilsinlər onlar
Anam nəçidir, kimdir?!
Hardan bilsinlər anam
Sürücü yox, həkimdir.

ÇƏMƏNDƏ ÇƏTİRLƏR

Qızlar al-əlvan rəngli
Çətirləri açdılar,
Tutub başları üstə
Çəmənliyə qaçdılar.
Bu yay günündə Günəş
Hər yana od səpirdi.

Qızlarısı Günəşdən
Qoruyan bu çətirdi.
Gül-çiçəkli çəməndə
Gül-çiçəkdi – çətirlər,
Qızların başı üstə
Kəpənəkdi – çətirlər.
Allı-güllü çəməninin
Nə gözəl ətri vardı,
Bir qucaq çiçək kimi
Hər qızın çətri vardı.
Bənzəyirdi gül açan
Yasəmənə – çətirlər,
Yaraşırdı necə də
Bu çəmənə – çətirlər!

İKİ QIZ

Süsən evdə olmur aram,
Elə deyir:
– Lalə üçün darıxıram.
Lalə də öz evlərində
Deyir hər gün:
– Darıxıram Süsən üçün...

Bir gün onlar görüşdülər,
Qucaqlaşıb öpüsdülər.
Bağça-bağdı dolaşdılar.
Birdən... aman...
dalaşdılar...
Bağça-bağda gül-çiçəklər
Dəstə-dəstə...
Fəqət onlar
Dalaşdılar
Al-qırmızı bir gül üstə...
Dodaq belə
büzdü onlar,
Bir-birindən

Dörd bacıyıq, dörd bacı, –
Anamızın dörd qızı.
Gəlin, siz də dinləyin,
Bizim bu mahnımızı.

ATASINI SEVƏN QIZ

Ata işə gedəndə
Dalınca qaçır Süsən.
Ata işdən gələndə
Qapını açır Süsən.
Ata götürüb yerdən
Göyə qaldırır onu.
Qucaqlayır o, şən-şən
Atasının boynunu.

Atası dincələndə
Otağa səssiz girir,
Atası işləyəndə
Ona çay da gətirir.
İstirahət günləri
Şəhərə çıxır onlar,
Gəzib bütün şəhəri,
Hər yerə baxır onlar.

Atasız qalan zaman
Kədərlənir o şən qız.
Ayrılmır atasından,
Atasını sevən qız!

SAMİRİN TOPU

Samir bərk vurdu topu;
Elə bərk vurdu yerə, –
Gördü ki, hoppanır top
Özündən də hündürə...
Samir yamanca qorxdu,
Dərhal başını əydi.
Hündürə hoppanan top
Enib başına dəydi.

GÜNDÜZ QOÇAQ, AXŞAM QORXAQ

– Mən pələngəm, mən şirəm...
Əlimdə qılınc, qalxan;
Gündüz deyirdi Elxan,
Mən heç kəsdən qorxmuram.
Elə ki, axşam çağı
Hazırlandı yatağı,
Ağlayıb dedi Elxan:
– Tək yatmağa qorxuram...

HEÇ NƏ ALMA!

Evimizə gəlib qonaq.
Dil-dil ötür bir uşaq:
– Mənə verin nə konfet,
Nə peçenye, nə alma...
Anam möhkəm tapşırıb
Heç kəsdən heç nə alma.
Konfetlə yoxdur aram,
Yoxdur almayla aram.
Versəniz də, bunların
Heç birini almaram.
Ona ya konfet uzat,
Ya da ki alma uzat,
Dili “yox”, “yox” desə də,
Əllərilə bunları
Götürəcək o saat!

GÜLƏYƏN SÜSƏN

Baxıb oyuncaqlara
Əylənir, gülür Süsən,
Qarışıb uşaqlara
Şənlənir, gülür Süsən.
Elə səhərdən bəri,

Gülür qızın gözləri.
Oyuncaq dovşan görür,
Gülür Süsən.
At görür, ceyran görür,
Gülür Süsən.
Uçuşub göy üzündə
Şən quşlar dolaşanda,
Futbol topu üstündə
Uşaqlar dalaşanda
Gülür Süsən.
Çiçək görür, ot görür,
Bulud, şimşək, od görür,
Gülür Süsən.
Həyət boyu it hürür,
Qoca arvad öskürür,
Gülür Süsən.
Milis əmi fit verib
Maşını saxlayanda,
Anasını itirib,
Bir uşaq ağlayanda
Gülür Süsən.
Nənəsi eynək taxdı,
Süsən eynəyə baxdı.
Qəh-qəh çəkdi yenə də.
Süsənin gülməyinə
Baxıb güldü nənə də...
Dedi: – Şeytan, bəsdir, bəs,
Adam hər şeyə gülməz!